

Reģionu komitejas atzinums par tēmu Priekšlikums par Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu, ar ko izveido integrētu rīcības programmu mūžizglītības jomā

(2005/C 164/07)

REĢIONU KOMITEJA,

ņemot vērā priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu, ar ko izveido integrētu rīcības programmu mūžizglītības jomā (COM(2004)474 final — 2004/0153 (COD)),

ņemot vērā Eiropas Komisijas 2004. gada 15. jūlija lēmumu apspriesties par minēto jautājumu ar Reģionu komiteju saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 265. panta pirmo daļu un 149. pantu,

ņemot vērā komitejas prezidenta 2004. gada 5. aprīļa lēmumu dot norādījumu Kultūras uz izglītības komisijai izstrādāt atzinumu par minēto priekšlikumu,

ņemot vērā Kultūras un izglītības komisijas 2004. gada 7. decembrī pieņemto atzinuma projektu CdR 258/2004 rev. 2 (ziņojuma sniedzēja: *Christina Tallberg kundze*, Stokholmas apgabala padomes locekle (SE-ESP),

kā arī ievērojot:

Komisijas paziņojumu par Kopienas izglītības un mācību programmu jauno paaudzi pēc 2006. gada (COM(2004) 156 final),

Komisijas paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam "Mūsu kopīgās nākotnes veidošana: paplašinātās ES politiskās problēmas un budžeta līdzekļi laika posmā no 2007. gada līdz 2013. gadam" (COM(2004) 101 final).

vienbalsīgi pieņēma sekojošo atzinumu savā 58. plenārajā sesijā 2005. gada 23. un 24. februārī (23. februāra sēdē).

Vispārējs raksturojums

Komisija ir izstrādājusi priekšlikumu par Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu, ar ko izveido integrētu rīcības programmu mūžizglītības jomā, ietverot tajā vairākas nozaru/īpašās programmas. Integrētā programma pamatojas uz pašreizējām Socrates un *Leonardo da Vinci* programmām, e-mācību programmu, Eiropas iniciatīvu un dažādajiem pasākumiem, ko finansē saskaņā ar Kopienas rīcības programmu.

Priekšlikums koncentrējas uz reģionālajā un vietējā politikā svarīgiem jautājumiem, t.i., uz pamatlīmeni, un tādēļ izraisa Reģionu komitejas lielu interesi. Komisijas priekšlikums tomēr attiecas gandrīz vienīgi uz ES un valstu līmeni. Dokumentā tikai garāmejojot skarts vietējais un reģionālais līmenis un tā līdzdalības nozīme programmas izstrādē un īstenošanā Eiropā.

Saskaņā ar Eiropas Kopienas Statistikas biroja datiem (2001. g.) vidēji 19,6 % Eiropas jauniešu vecumā no 18 līdz 24 gadiem nav iekļauti statistikas rādītājos par tālākizglītību un kvalifikācijas celšanu, un 20 %-30 % no skolu beigušajiem neturpina ne vispārīgo izglītību, ne arodmācības.

Dalībvalstu izglītības ministri un viņu kolēģi 14 citās Eiropas valstīs Boloņas deklarācijā (1999. gada 19. jūnijā) noteica, ka Eiropas augstākās izglītības nozarē jāpieņem vispārējs aicinājums pieskaņoties Eiropas lielākajiem kultūras un zinātnes sasniegumiem.

Saskaņā ar Eiropas Padomes Lisabonas sanāksmes (2000. gada martā) secinājumiem Eiropas Padome sanāksmē Feirā uzaicināja dalībvalstis, Padomi un Komisiju noteikt vienotas stratēģijas un praktiskos pasākumus mūžizglītības vispārējai veicināšanai.

Paturot prātā iepriekš minēto, Komisija ir pieņēmusi Memorandu par mūžizglītību, lai uzsāktu debates Eiropas mērogā par visaptverošu stratēģiju mūžizglītības realizēšanai individuālā un institucionālā līmenī visās sabiedriskās un privātās dzīves jomās. Pieejā, kas noteikta Eiropas izglītošanās jomā, ir uzsvērtas individuālās mācības.

Kad par augstāko izglītību atbildīgie Eiropas ministri tikās Prāgā 2001. gada 19. maijā, viņi cita starpā uzsvēra, cik svarīgi ir padarīt Eiropas augstāko izglītību pievilcīgāku Eiropas un citu pasaules valstu studentiem.

Eiropas Padomes sanāksmē Stokholmā (2001. gada martā) noteica Eiropas izglītības un mācību sistēmas mērķus. Darba programmas "Izglītība 2010" īstenošanai Padome noteica šādas prioritāras attīstības jomas: ieteikumu un profesionālās orientācijas pieejamība, pakalpojumu kvalitātes nodrošināšana, profesionālās orientācijas loma cilvēkresursu attīstībā un pamatnostādnes studiju un nodarbinātības mobilitātes veicināšanai Eiropā. Eiropas Padomes sanāksmē Barselonā (2002. g.) izstrādāja darba programmu minēto mērķu sasniegšanai.

Priekšlikums ir papildinājums Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei par sadarbības pastiprināšanu ar trešām valstīm augstākās izglītības jomā ((COM(2001) 385 final)).

Baltā grāmata par jaunu stimulu Eiropas jaunatnei pievēršas jauniešu vajadzībai pēc elastīgas virzības un konsultāciju sistēmas, lai atbalstītu pastāvīgu pieeju mūžizglītībai.

Komisija 2002. gadā nolēma Eiropas mūžizglītības telpu padarīt par realitāti. Viens no praktiskajiem rezultātiem, ko Komisija ir sasniegusi sadarbībā ar Reģionu komiteju, ir "Mācību reģionu" programma (reģionālie tīkli mūžizglītībai — R3L). Projektā ir apkopoti 120 reģioni 17 tīklos, un tā mērķis ir izstrādāt visaptverošas stratēģijas mūžizglītības jomā.

Paziņojumā par Eiropas Savienības izglītības programmām pēc 2006. gada Komisija izklāsta savus plānus attiecībā uz jaunu integrētu programmu transnacionālajai mobilitātei un sadarbībai mūžizglītības jomā ES dalībvalstīm, EEZ/EBTA valstīm un kandidātvalstīm. Programma attiecas gan uz vispārīgo izglītību, gan uz arodmācībām.

Padomes un Komisijas par izglītību un mācībām 2010. gadā kopīgais starpposma ziņojums pievēršas būtiskām reformām Lisabonas stratēģijas īstenošanai un uzsvēr trīs prioritārās jomas: reformu un ieguldījumu koncentrēšana uz informācijas sabiedrības galvenajām darbības jomām, mūžizglītības īstenošana un izglītības un mācību Eiropas veidošana. Par 2006. gadu ir paredzams jauns starpposma ziņojums.

2004. gada novembrī Lisabonas stratēģijas vidusposma pārskata Augstās darba grupas priekšsēdētājs Vims Koks (Wim Kok) iesniedza savu ziņojumu par stratēģijā sasniegtajiem rezultātiem. Vienā no ziņojuma secinājumiem teikts, ka izvirzīto mērķu sasniegšanas progress ir pārāk lēns. Šajā kontekstā jāaplūko arī integrētas rīcības programmas priekšlikums mūžizglītības jomā. Vietējam un reģionālajam līmenim ir plašas iespējas veikt aktīvu ieguldījumu, lai sasniegtu mērķus izglītības jomā.

Reģionu komiteja daudzos gadījumos ir uzsvērusi to, ka mūžizglītības pasākumi stingri jābalsta vietējā un reģionālajā līmenī. Ņemot vērā, kāda nozīme ir minētajam jautājumam saistībā ar to, kā sabiedrību organizē vietējā un reģionālā līmenī, Reģionu komiteja vēlētos aktīvi piedalīties mūžizglītības iniciatīvas izstrādē un īstenošanā.

Priekšlikuma būtība

Integrētā programma

Jaunie noteikumi attiecas uz jaunu integrētu izglītības un mācību programmu mobilitātes veicināšanai, sadarbības projektiem mūžizglītības jomā un informācijas tīklu izveidi. Programmā ietilpst šādi elementi.

1) Nozaru programmas:

- **Comenius** — pasākumiem vispārīgās izglītības jomā attiecībā uz skolām līdz vidusskolai ieskaitot,
- **Erasmus** — izglītības un kvalifikācijas celšanas pasākumiem augstākās izglītības līmenī,
- **Leonardo da Vinci** — visiem pārējiem arodizglītības un arodmācību aspektiem,
- **Grundtvig** — pieaugušo izglītībai.

2) Vispārējā/transversālajā programmā ir iekļauti četri šādi būtiskākie pasākumi:

- Kopienas sadarbība mūžizglītības politikas jomā,
- īpaša uzmanība valodu mācīšanai,
- ar informācijas un komunikācijas tehnoloģijām saistītu pasākumu izstrāde, ja šādi pasākumi pārsniedz konkrētu programmu ietvarus,
- izplatīšanas pilnveidošana.

3) **Žana Monē (Jean Monnet) programma** ar Eiropas integrāciju un Eiropas izglītības un mācību iestādēm un apvienībām saistītās darbības atbalstam.

Sasniedzamais līmenis

Paredzams, ka mūžizglītības un arodmācību programmas izmaksas septiņos gados būs aptuveni 13620 miljardu eiru apmērā. Budžets koncentrējas uz **četriem galvenajiem mērķiem**, kas noteikti finanšu plānā laika posmam no 2007. gada līdz 2013. gadam.

Programmas vispārējais mērķis ir palīdzēt Kopienai izveidot progresīvu zināšanu sabiedrību ar mūžizglītības starpniecību. Četras konkrētās programmas ir šādas:

- **Comenius** pasākumos laika posmā no 2007. gada līdz 2013. gadam iesaistīt 1 no katriem 20 skolēniem,
- **Erasmus** programmā līdz 2011. gadam iesaistīt 3 miljonus studentu,
- līdz 2013. gadam ik gadus nodrošināt 150 000 studentu stažēšanos **Leonardo** programmas ietvaros,
- līdz 2013. gadam ik gadus nodrošināt 25 000 personu mobilitāti **Grundtvig** ietvaros.

Reģionu komitejas viedoklis

1. Reģionu komiteja atbalsta Komisijas priekšlikumu koordinēt ES izglītības programmas integrētā mūžizglītības programmā. Komiteja uzskata to par ļoti nozīmīgu ieguldījumu, lai mudinātu visas ieinteresētās personas veicināt vispārīgās un tālākizglītības sistēmu, kā arī mācību sistēmu straujus grozījumus. Priekšlikums atbilst jaunu zināšanu ekonomikas nepieciešamībai un Kopienas mērķiem attiecībā uz individuālu līdzdalību un atbildību sabiedrībā.

2. Komiteja jau agrāk ir uzsvērusi mūžizglītības stratēģijas nozīmi un vēlas palīdzēt, lai nodrošinātu integrētās programmas spēcīgu ietekmi un nozīmīgu ieguldījumu Kopienas demokrātijā un labklājībā.
- 2.a RK desmit gadu pastāvēšanas atzīmēšanas ietvaros 2004. gada 17.-18. novembrī notika "Youth Debate". Jaunatnes organizāciju pārstāvji kā svarīgu mērķi minēja to, lai visām studentēm un studentiem būtu iespēja piedalīties apmaiņas programmā, lai vairāk uzzinātu par citām kultūrām, valodām un Eiropas Kopieniem. Komiteja uzskata, ka tagad ierosinātais programmas apjoms ir solis pareizajā virzienā un atbalsta jaunatnes organizāciju pārstāvju izvirzīto mērķi.
3. Eiropadomes Lisabonas sanāksmē tika atzīmēts, ka vispārīgajai izglītībai un arodmācībām ir izšķiroša loma, lai ES spētu atrisināt konkrēto problēmu un nodrošināt informācijas sabiedrības pieejamību visiem iedzīvotājiem. Tas dos ES iespēju sasniegt pilnu potenciālu. Izglītības pasākumos jāiekļauj dažādu zināšanu apguves un pilnveidošanas formu veicināšana tā, lai varētu sekmīgāk atbalstīt aizvien vairāk cilvēku.
- Vietējam un reģionālajam līmenim ir izšķirošā loma*
4. Visā Eiropas Savienībā galvenā atbildība par Komisijas dokumentā norādītajām jomām ir vietējam un reģionālajam līmenim.
5. Daudzās Eiropas valstīs reģionālajam un vietējam līmenim ir atbildība par vispārīgo izglītību, arodmācībām un pieaugušo izglītību. Tieši minētajā līmenī pieņem lēmumus par izglītību un mācībām, un tos praktiski īsteno. Vietējais un reģionālais līmenis ir arī sociālo partnerattiecību elements un vietējās un reģionālās attīstības un izaugsmes koordinators. Tādēļ darbaspēka kvalifikācijas paaugstināšana ir arī minētā līmeņa interesēs.
6. Vietējais un reģionālais līmenis darbojas arī kā sociālais dienests, atbildot par visu pilsoņu — bērnu, darba spējīgo pieaugušo un vecu cilvēku — labklājību. Vēl viens tā uzdevums ir palīdzēt nodrošināt to, ka visneaizsargātāko iedzīvotāju grupas, īpaši cilvēki ar fiziskiem un garīgiem traucējumiem, ir sabiedrības neatņemama sastāvdaļa. Minētais līmenis ir arī darba devējs, un kā tāds tas saņem tiešu ieguvumu no savu darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanas centieniem.
7. Vietējos un reģionālajos pasākumos Eiropas izglītības jomā ir svarīgs demokrātisks elements: iespēja līdzdalībai demokrātiskajā sabiedrībā un iespēja aizstāvēt šādas sabiedrības vērtības.
8. Jāatzīst, ka vietējās un reģionālās varas iestādes ir unikālā stāvoklī, lai veidotu konstruktīvas partnerattiecības ar sociālajiem partneriem un vispārīgās un tālākās izglītības iestādēm, lai piemērotu vispārīgās izglītības un arodmācību kursus konkrētajām vietējām vajadzībām un prasībām.
9. Dažādie reģionālās un vietējās sadarbības projekti ir izaugsmes un attīstības nozīmīgs dzinējspēks.
10. Izglītības programmas dod ES iespēju tieši sasniegt savus pilsoņus. Nekādi citi ES centieni neietekmē tik daudzus cilvēkus katru gadu. Programmas palīdz arī modernizēt izglītības sistēmas un atsevišķām personām paaugstināt kvalifikāciju. Ņemot vērā vietējā un reģionālā līmeņa pienākumus, reģionālajiem dalībniekiem jābūt programmas pasākumu izglītības un mācību jomā nozīmīgai mērķgrupai.
11. Komisijas un Reģionu komitejas izveidotie reģionālie mūžizglītības tīkli (R3L programma) ir lielisks piemērs mūžizglītības izplatīšanai un attīstībai Eiropā. Komiteja vēlētos atbalstīt vairākas citas šāda veida ierosmes, kas var strauji gūt ietekmi un aktīvi veicināt Eiropas integrāciju pamatorganizāciju līmenī.
12. Eiropas vietējais un reģionālais līmenis jāiesaista izglītības un mācību programmas pasākumos agrīnā stadijā. Tā lomu nekādā gadījumā nedrīkst samazināt tikai līdz programmas rezultātu akceptēšanai, kad programmas darbības termiņš ir izbeidzies.
- Mūžizglītības stratēģijas vieta integrētajā programmā*
13. Mūžizglītība ir vairāk koncentrēta uz mācīšanos nekā uz izglītību un attiecas drīzāk uz indivīda kvalifikācijas celšanu nekā uz formālās izglītības sistēmām.
14. Stratēģija attiecināma uz izglītības iestādēm, sākot no pirmsskolas iestādēm līdz pieaugušo izglītībai, un tā pievēršas dažādām mācību un izglītības formām. Šo visaptverošo pieeju ir svarīgi faktiski iesaistīt iecerētajā integrētajā programmā un nozaru programmās.
15. Ne tikai *Comenius*, bet visu specializēto programmu uzdevumam jākalpo Eiropas kultūru daudzveidības un vērtības izpratnes pilnveidošanai.
16. Kopīgajos mērķos no mūžizglītības viedokļa jāpievēršas ilgspejīgai ekonomiskai, sociālai un vides attīstībai.

17. Tādēļ Komisijas memorandā ir skaidri norādīts, ka izglītības un praktiskās apmācības sistēmas integrējamās mūžizglītības sistēmā. Komisija jau ir noteikusi, ka jaunajai integrētajai programmai jāietver gan akadēmiskā izglītība, gan arodapmācība. Reģionu komiteja pieņem minēto pieeju. Tādām programmām kā *Socrates* un *Leonardo* jāpiemēro dažādi noteikumi un tātad arī dažādas procedūras, kas līdz šim vēl nav izdarīts.
18. Tas, ka pamata arodapmācība iekļauta programmā *Leonardo* un pēcdiploma arodapmācība iekļauta programmā *Erasmus*, vēl vairāk uzsver laba starpnozaru projekta iespēju nepieciešamību.
19. Reģionu komiteja vēlētos uzsvērt dažādu starpnozaru programmu optimālās mijiedarbības vajadzību. Tādēļ mūžizglītības programmā jāveicina un jāsekmē gan horizontālie, gan vertikālie projekti. Iecerētā struktūra būtu brīvi pieejama šādai ciešākai starpnozaru sadarbībai.
20. Reģionu komiteja tomēr uzskata, ka papildus minētajai atvērtībai jābūt arī skaidri izteiktai *virzībai uz* dažādo specializēto programmu sadarbības pastiprināšanu, ņemot vērā mūžizglītības stratēģiju.
25. Bez tam attīstība bieži ir atkarīga no *mazajiem un vidējiem uzņēmumiem*, kuru darbiniekiem nav augstākās izglītības. Šajā jomā izglītības un mācību tradīcijas ir ļoti atšķirīgas. Tādēļ ir svarīgi atbalstīt arī attīstības programmu darbiniekiem, kam vajadzīga pamatskolas vai augstskolas līmeņa izglītība. Ļoti svarīgi ir plānot izglītības un kvalifikācijas celšanas programmas tādā veidā, ka tās nonāk pie mazajos un vidējos uzņēmumos strādājošajiem.
26. Svarīgi ir arī precizēt, kā piešķirt programmām elastību, kas vajadzīga, lai sasniegtu politikā noteiktos mērķus un apmierinātu vajadzības, kuras varētu rasties programmas darbības laika posmā.
27. Reģionu komiteja uzsver arī to, ka resursu sadalei dažādajām programmām jābūt pastāvīgam procesam, kas saistīts ar budžetu un integrētās programmas mērķiem. Tas attiecas arī uz specializēto programmu resursu *savstarpēju* sadali un uz resursu pārdales iespējām, lai veicinātu to studentu attīstību un iekļaušanu apmaiņas sistēmā, kuru akadēmiskā karjera nav tik ilga.

Pašreizējo profesionālās kvalifikācijas vajadzību apmierināšana

21. Arodapmācības šobrīd strauji izmainās. Arodapmācībās ar mūžizglītības ievirzi svarīgu nozīmi iegūst tādi jēdzieni kā zināšanas un mācīšanās, un pašreizējā darba vidē ir nepieciešama, piemēram, labāka valodu prasme.
22. Par arodapmācību nozīmīgiem faktoriem kļūst arī tādas sociālās iemaņas kā gatavība uzņemties atbildību, kopīgs darbs grupā, laba saprašanās ar kolēģiem un pārējiem apkārtējiem, jaunrade, plaša mēroga domāšanas spēja un kvalitātes apzināšanās. Uzņēmējdarbība, aktīvs pilsoniskums, iespēju vienlīdzība un rasisma un ksenofobijas apkarošana ir arodapmācību pārējo ļoti svarīgu "vispārējo" komponentu piemēri. Vairāki no tiem ir iekļauti integrētās programmas konkrētajos mērķos, ko RK uzskata par pozitīvu rīcību.
23. Savukārt vispārīgās izglītības programmām jābūt atvērtākām attiecībā uz darba un turpmākās nodarbinātības vidi, izmantojot, piemēram, partnerattiecības ar uzņēmējdarbības, darbu pie projektiem un uzaicinot uz mācību nodarbībām darba vides pārstāvjus.
24. Reģionu komiteja uzskata, ka minētā programma spēs sniegt vērtīgu atbalstu augstākajai izglītībai. Tas ir ļoti svarīgs reģionālās attīstības priekšnoteikums.
28. Eiropas Parlaments nesen uzsvēra, ka apmaiņas studentu neadekvātā finansējuma dēļ apmaiņas programmas ir spējuši izmantot galvenokārt turīgi studenti. Svarīgi, lai dalībvalstis nodrošinātu apmaiņas programmu un finansējuma faktiski pieejamību studentiem, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja finanšu līdzekļus.
29. Īpaši prioritārs attīstības jautājums Reģionu komitejai, kā arī joma, kurā mūžizglītības integrētajai rīcības programmai var būt tālejoša nozīme, ir sociālā integrācija. Tā attiecas uz plašām, daudzveidīgām studentu grupām ar atšķirīgām atbalsta vajadzībām, sākot ar studentiem, kam ir grūtības ar mācīšanos vai kuri ir sociāli neaizsargāti vai atstumti, un beidzot ar studentiem, kas ierodas sev svešā valstī un kultūras vidē. Šobrīd redzams, ka liela jauniešu grupa ar nepietiekamu pamatizglītību pārtrauc mācības vai pamet obligāto izglītību vispār. Jānodrošina iespēja atbalstīt metodoloģijas izstrādi, profesionālo iemaņu tālāknodošanu un citas ierosmes jauniešu attīstībai.
30. Šī ir tik svarīga problēma, ka tā skaidri jāformulē programmas mērķos un tās atrisinājums jāveicina ar ES, valstu, reģionālo un vietējo programmu starpniecību. "Otrreizējo iespēju skolas" ir šāda veida Eiropas tīklu lielisks piemērs, un tās veicina metodoloģijas attīstību, profesionālo iemaņu tālāknodošanu un pasākumu attīstību.

31. Studentiem, kuriem ir spēju traucējumi, jānodrošina reālas iespējas piedalīties integrētajā programmā.
32. Attiecībā uz pieaugušo līdzdalību apmaiņas programmās jāpaskaidro arī iespēju vienlīdzības jautājumi, lai tajās varētu piedalīties gan vīrieši, gan sievietes. Īpaša uzmanība veltāma darbiniekiem, kam nepieciešams iegūt jaunas zināšanas.

Kaimiņos esošo trešo valstu iekļaušana

33. Reģionu komiteja atbalsta arī nodomu par kaimiņos esošo trešo valstu iekļaušanu. Šajā sakarā būtu dabiski atsaukties uz Eiropas Parlamenta paziņojumu par Eiropas kaimiņniecību paplašināšanu. Vietējā un reģionālā līmenī sakari tika uzsākti agrīnā darbības posmā un ir bijis iespējams gūt jaunus panākumus, nodibinot sakarus ar valstīm, kas nesen pievienojušās ES. Būtu dabiski šādu reģionālā un vietējā līmeņa darbu turpināt un attiecināt to arī uz jaunajām valstīm.

Atbildības sadale

34. Reģionu komiteja vēlētos uzsvērt ar programmas pasākumiem saistīto pienākumu skaidras sadales nepieciešamību Kopienas un attiecīgo valstu līmenī. Dalībvalstīm pēc iespējas jāuzņemas atbildība par pasākumu praktisko pusi. Paredzamo pasākumu sekmīgā īstenošanā izšķirošā loma ir decentralizētai struktūrai. Minētajā struktūrā aktīvāk būs jāpiedalās arī vietējam un reģionālajam līmenim.
35. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu Kopienas līmenim jāstrādā ar jautājumiem, kas saistīti ar mērķiem, vispārēju pārskatu, vispārējo stratēģiju, novērošanu un analīzi, kā arī paveiktā darba kontroli un novērtēšanu. Kopienas līmenis risinās arī izpildes problēmas, nosakot un izplatot sekmīgas izpildes veidus. Reģionu komiteja uzskata, ka vietējam un reģionālajam līmenim jāpiesūta nozīmīga loma jauno programmu īstenošanā, atbalstīšanā un izplatīšanā.
36. Parasti jāizvairās no visām lēmumu pieņemšanas procedūrām, kas nozīmē, ka problēmu izskatīs divos līmeņos.

Viedoklis par integrētās programmas sastāvdaļām

37. Reģionu komiteja uzskata, ka iecerētā integrētā programma ar tās pašreizējiem mērķiem ir ļoti nozīmīga mobilitātes partnerības, projektu un tīklu veicināšanā Eiropā.
38. Mobilitātes projekti ārkārtīgi svarīgi ir vietējam un reģionālajam līmenim. Tieši nelielajiem mobilitātes projektiem, par ko lēmums pieņemts valsts līmenī, bieži ir nozīmīga

ietekme un tieši šādi projekti sekmē Eiropas idejas, aktīva pilsoniskuma un demokrātisku jautājumu attīstību. Ir svarīgi, lai projekti veicinātu atvērtību un pieredzes apmaiņu. Tas atvieglo zināšanu izplatību un īstenošanu. Kritērijs šajā jomā ir zināšanu savstarpēja apmaiņa.

39. Mobilitātes projektiem aizvien vairāk jābūt virzītiem uz to, lai nodrošinātu valsts, reģionālas un vietējas rezerves sistēmas mobilitātes uzturēšanai pat pēc projekta pabeigšanas, lai saglabātu izveidotās struktūras un sakarus. Projekti īstenojami tā, ka tie palīdz novērst šķēršļus un veicina pastāvīgu apmaiņu, kļūstot par regulāru pasākumu sastāvdaļu. Svarīgi ir tas, ka valsts izglītības finansēšanas sistēmām jādod studentiem iespēja realizēt daļu no viņu studiju kursa arī citā dalībvalstī.
40. Attiecībā uz attīstības programmām būtiski ir izmantot to vairotais speciālās zināšanas, piem., ar ekspertu biroju starpniecību u.c. Īpaši nozīme mūžizglītības stratēģijā būs projektiem, kas novērtēs mācīšanās dažādas formas. Attīstības projektu novatoriskajai pieejai saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem tādēļ jāspēj izmainīt virzienu, kamēr projekts vēl ir sagatavošanā.

41. Reģionu komiteja uzskata, ka ierosinātās vispārējās/transversālās programmas būs ļoti nozīmīgas attiecībā uz vienotību kā arī analīzi un politikas izstrādi. Citi nozīmīgi uzdevumi ir jaunu projektu un tīklu izveide, kā arī jaunu procesu atbalstīšana ES izglītības vajadzību apmierināšanai. Ņemot vērā reģionālā un vietējā līmeņa nozīmi izglītības jomā, ir vajadzīga minētās darbības un Reģionu komitejas savstarpēja saikne.

42. Žana Monē programmai būs stratēģiskas funkcijas Eiropas integrācijā augstākās izglītības un pētniecības jomā.

Komiteja

43. Reģionu komiteja vēlētos uzsvērt, ka komitejai, kurai jāpalīdz Komisijai (priekšlikuma 10. pants), jābūt šādām funkcijām:

- darbs saistībā ar mērķiem un politikas izstrāde,
- pastāvīgi sekot norisēm un veicināt integrētās programmas kopīgo mērķu sasniegšanu,
- nodrošināt, ka Eiropas stratēģija mūžizglītības jomā faktiski iefiltrējas dažādajās nozaru programmās.

Minētajai komitejai jāuzņemas vispārējā atbildība par to, lai netiktu radīti savstarpēji šķēršļi nozaru programmām. Turpmākajos pasākumos būs nepieciešama arī minētās komitejas un Reģionu komitejas sadarbība.

Mērķi attiecībā uz apjomu

44. Reģionu komiteja pieņem iecerētos mērķus attiecībā uz apjomu, kuriem atbilstoši paredzams, ka mobilitātes programmas trāskāršosies. Minētie ambiciozie mērķi stiprinās Eiropas Kopienu un palielinās kohēziju. Mērķa sasniegšanā attiecībā uz apjomu nedrīkst tomēr pieļaut, ka cieš programmu kvalitāte.

Administratīvo procedūru vienkāršošana

45. Reģionu komiteja atbalsta arī vienkāršoto/vienotas likmes izmaksu aprēķina sistēmu. RK jau agrāk ir vērsusi uzmanību uz birokrātijas negatīvo ietekmi saistībā ar pieteikumu iesniegšanu. Daudzi potenciālie dalībnieki atsakās piedalīties dokumentu sarežģīto prasību dēļ. Reģionu komiteja uzskata, ka administratīvajām un uzskaites prasībām jābūt proporcionālām attiecīgā finansējuma apmēram. Nelieliem projektiem nav jāpiemēro tādas pašas visaptverošas un darbietilpīgas pārbaudes kā lielajiem projektiem.

46. Komiteja tomēr vēlētos uzsvērt, ka apstākļi un spēja piedalīties programmās atšķiras un ka tas var ietekmēt izmaksas. Jautājums var būt, piemēram, par studiju nepārzināšanu, spēju traucējumiem, iespēju atļauties ceļa un uzturēšanās izdevumus vai dažādiem reģionāliem apstākļiem.

Nosaukumi

47. Reģionu komiteja vēlētos arī uzsvērt, ka jaunajai programmai un tās dažādajām sastāvdaļām jāpiešķir nepārprotami, praktiski nosaukumi, lai tie būtu precīzi un saprotami neatkarīgi no lietotās Eiropas valodas. Tādi izteicieni kā "integrētā programma" un "vispārējā/transversālā programma" radīs sajukumu un pārpratumus.

48. Pietiekami saprotami jānorāda, ka "integrētā programma" attiecas uz visu iniciatīvu kopumā, turpretī *Comenius*, *Leonardo*, *Erasmus*, *Grundtvig* un *Žana Monē* programma ir veselā daļa. Jāprecizē arī tas, ka vispārējai/transversālajai programmai ir stratēģiska, visaptveroša funkcija. Reģionu komiteja uzskata, ka minētajam jautājumam jāpievēršas ar īpašu uzmanību.

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

49. Minētā programma papildina valsts vai reģionālās un vietējās iniciatīvas. Iecerētais juridiskais pamats paredz iespējas to papildināt. Programma aktīvi darbojas galvenokārt tajos apgabalos, kuros attiecīgās dalībvalsts rīcība nevar būt efektīva. Mērķis nav izmainīt izglītības sistēmu struktūru un saturu; tas vairāk koncentrējas uz jomām, kurās var radīt pievienoto vērtību Eiropas līmenī. Attiecībā uz proporcionalitāti priekšlikums ir paredzēts, lai panāktu maksimāli iespējamu vienkāršošanu.

Reģionu komitejas priekšlikumi

1. Vietējais un reģionālais līmenis jāiesaista integrētās programmas agrīnos posmos.
2. Vietējie un reģionālie dalībnieki uzskatāmi par svarīgu mērķgrupu pasākumos, kas saistīti ar Eiropas vispārējo attīstību un integrāciju un jo īpaši programmas pasākumos izglītības jomā.
3. Dokumentā spēcīgāk jāuzsver neformālā un neoficiālā izglītība.
4. Viens no veidiem, kā izvairīties no demarkācijas problēmām un šķēršļiem, būtu pēc iespējas vairāk noteikumu par integrētās programmas dažādo daļu pieejamību censties apvienot vienā kopīgā pantā (kas līdzvērtīgs priekšlikuma 4. pantam) un attiecīgi ierobežot īpašos pieejamības noteikumus attiecībā uz katru *Comenius*, *Erasmus*, *Leonardo da Vinci* un *Grundtvig* nozares programmu.
5. Svarīgi ir nodrošināt atbilstošas atklātības nokļūšanu līdz konkrētajiem projektiem paredzētajām finanšu shēmām.
6. Programmas darbības periodā aktīvi jāstiprina pamatzglītības un augstākās izglītības, vispārīgās izglītības un arod-mācību, formālās, neformālās un neoficiālās izglītības savstarpējā saikne.
7. Integrētajā programmā un tās dažādajās sastāvdaļās skaidrāk jānorāda Eiropas mūžizglītības stratēģija.
8. Reģionu komiteja uzskata, ka vietējam un reģionālajam līmenim jāpiešķir nozīmīga loma integrētās programmas un tās dažādo sastāvdaļu īstenošanā, atbalstīšanā un izplatīšanā.
9. Reģionu komiteja vēlas aktīvi piedalīties informācijas publicēšanā, izplatīšanā un apspriešanā attiecībā uz sasniegtajiem panākumiem minētajos jautājumos Kopienas līmenī.
10. Ierosinātajai vispārējai/transversālajai programmai būs stratēģiskas funkcijas kā vienotam spēkam saistībā ar politikas izstrādi, jauniem projektiem, analītiskiem tīkliem un jaunu mehānismu radīšanu Kopienas izglītības vajadzību apmierināšanai. Ņemot vērā reģionālā un vietējā līmeņa nozīmi izglītības jomā, ir vajadzīga minētās darbības un Reģionu komitejas savstarpēja saikne.

Briselē, 2005. gada 23. februārī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Peter STRAUB